POLITIKA ZAŠČITE OTROK

Društvo za psihološko svetovanje Kameleon, Maribor

Skrbnik dokumenta	Upravni odbor Društva Kameleon
Odgovorna oseba za zaščito otrok	Selena Rozman
Namestnica ali namestnik	Karin Križman
Sprejeto	24. 10. 2026, na seji upravnega odbora Društva Kameleon
Naslednji pregled	Dve leti po sprejemu ali prej, če pride do incidenta ali spremembe predpisov
Objava	Objavljeno v celoti na svetovalnicakameleon.si ter izročeno vsem zaposlenim, prostovoljcem, partnerjem in zunanjim izvajalcem

1. Namen in področje uporabe

Društvo Kameleon izvaja psihološko svetovanje, pogovorne skupine ter preventivne in psihoedukativne dejavnosti. Pri delu prihajamo v stik z otroki, s čimer je mišljena vsaka oseba, mlajša od 18 let. Ta politika določa, kaj delamo, da je ta stik varen, in kaj naredimo, kadar ni.

Politika velja brez izjeme za vse, ki delujejo v imenu društva: člane upravnega odbora, zaposlene, prostovoljne svetovalke in svetovalce, študente na praksi, zunanje izvajalce usposabljanj, pogodbene sodelavce, raziskovalce, prevajalce in projektne partnerje pri naših dejavnostih. Velja za delo v živo, za spletno svetovanje prek klepeta, e-pošte in videoklica, za delavnice in predavanja v šolah in mladinskih okoljih ter za naše komunikacijske kanale in družbena omrežja.

Politika je zgrajena po štirih standardih Keeping Children Safe Child Safeguarding Standards: politika, ljudje, postopki in odgovornost.

2. Naša zaveza

Vsak otrok ima pravico do zaščite pred vsemi oblikami nasilja, zlorabe, zanemarjanja in izkoriščanja. Ta pravica ni odvisna od otrokove starosti, spola, spolne identitete, spolne usmerjenosti, oviranosti, narodnosti, vere, migracijskega statusa ali družinskih okoliščin.

Odgovornost za varnost otroka nosijo odrasli okoli njega in nikoli otrok sam. Zavedamo se, da se zlorabe dogajajo tudi v organizacijah, kakršna je naša, in ne le v družinah, ter da je politika brez vrednosti, če ljudje po njej niso pripravljeni ravnati. Zavezujemo se, da bomo ukrepali ob vsaki zaskrbljenosti, tudi kadar se ta nanaša na naše ljudi.

Ravnamo v otrokovo najboljšo korist, otroke poslušamo in jemljemo resno, delamo starosti primerno in brez obsojanja ter otroku ne obljubljamo molka, ki ga ne moremo držati.

3. Pravni in strokovni okvir

Politika izhaja iz naslednjih dokumentov.

- Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah, zlasti 3., 12., 19. in 34. člen, ter Splošni komentar št. 13 (2011) o pravici otroka do svobode pred vsemi oblikami nasilja.
- Konvencija Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo (Lanzarotska konvencija) in Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija).
- Direktiva (EU) 2024/1385 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, vključno z inkriminacijo deljenja intimnega gradiva brez privolitve (tudi globokih ponaredkov), spletnega nadlegovanja, spletnega zalezovanja in spletnega spodbujanja k sovraštvu.
- Uredba (EU) 2016/679 (GDPR) in Zakon o varstvu osebnih podatkov ter okvir Akta o digitalnih storitvah glede zaščite mladoletnih na spletu.
- Slovenska zakonodaja: Zakon o preprečevanju nasilja v družini, po katerem so vse organizacije in posamezniki dolžni obvestiti pristojni center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo o sumu nasilja nad otrokom, ne glede na privolitev otroka ali družine; določbe Kazenskega zakonika o opustitvi ovadbe kaznivega dejanja; Zakon o socialnem varstvu v delu, ki se nanaša na svetovalne storitve; in Zakon o zaščiti prijaviteljev.
- Strokovni standardi: Kodeks poklicne etike psihologov Slovenije, Metakodeks etike EFPA in priporočila EFPA o izvajanju psiholoških storitev na daljavo, ki urejajo privolitev, zaupnost, kompetentnost, identifikacijo in ravnanje v krizi pri spletnem delu.

Kadar sta ta politika in poklicna dolžnost varovanja zaupnosti navidez v nasprotju, ima prednost varnost otroka. Zaupnost ni razlog za opustitev prijave suma zlorabe.

Standard 1. Politika

1.1 Zapisana in javna zaveza

Ta dokument je zapisana politika zaščite otrok društva. Sprejme ga upravni odbor, objavljen je v celoti in v razumljivem jeziku na naši spletni strani ter na voljo vsakemu otroku, staršu, partnerski instituciji ali članu javnosti, ki zanj zaprosi.

1.2 Kaj štejemo za škodo

Za namen te politike škoda vključuje fizično nasilje, psihično in čustveno zlorabo, zanemarjanje, spolno zlorabo in izkoriščanje, medvrstniško nasilje ter škodo, ki jo omogoča tehnologija. Zadnja kategorija zajema spletno nadlegovanje in usklajene napade, spletno zalezovanje, navezovanje stikov z namenom zlorabe, izsiljevanje z intimnim gradivom, deljenje intimnih posnetkov brez privolitve, vključno z umetno ustvarjenimi ali prirejenimi posnetki, ter izpostavljenost vsebinam, ki normalizirajo nasilje ali zaničevanje na podlagi spola.

Kot vprašanje zaščite otrok obravnavamo tudi vsako ravnanje naših sodelavk in sodelavcev, ki krši etični kodeks iz standarda 2, ne glede na to, ali je že povzročilo prepoznavno škodo.

1.3 Ocena tveganja

Pred vsako dejavnostjo z otroki oseba, odgovorna za to dejavnost, izvede in zapiše kratko oceno tveganja, ki zajema prostor, razmerje med odraslimi in otroki, prisotnost drugih odgovornih odraslih, uporabljena spletna orodja in razkritja, ki jih dejavnost lahko sproži. Pri preventivnem delu o nasilju, privolitvi in spolnih normah pričakujemo razkritja, zato dejavnosti načrtujemo s to predpostavko in razkritja ne obravnavamo kot izjeme.

Standard 2. Ljudje

2.1 Zaposlovanje in izbor

Varen izbor velja enako za zaposlene, prostovoljce, študente na praksi in zunanje izvajalce. Naš postopek je naslednji.

- Vsako delovno mesto, ki vključuje stik z otroki, objavimo z izrecnim navedkom, da društvo izvaja politiko zaščite otrok in da izbor vključuje preverjanja s tega področja.
- Kandidatke in kandidati oddajo pisno prijavo in opravijo strukturiran razgovor, ki vključuje vprašanja o razumevanju meja, moči in zaupnosti pri delu z mladoletnimi.
- Preverimo strokovno izobrazbo, pri psihologih in svetovalcih tudi ustrezno diplomo ter morebitno supervizijo.
- V prijavi kandidat na kratko navede, ali je že delal z otroki in mladostniki, in v kateri organizaciji. Strokovnih referenc ne zahtevamo: glede na velikost društva se opiramo na podpisano izjavo iz naslednje alineje, na uvajalno usposabljanje pred prvim stikom z otroki, na mentorstvo in pregled dela v prvih treh mesecih ter na redno supervizijo in intervizijo.
- Vsakdo, ki bo delal neposredno z otroki, podpiše izjavo, da ni bil obsojen in da zoper njega ne teče kazenski postopek za kaznivo dejanje zoper življenje in telo, spolno nedotakljivost ali otroka, ter da nas bo nemudoma obvestil, če se to spremeni. Izjavo obnovimo enkrat letno in jo hranimo v spisu.
- Kadar šola, partnerska ustanova ali financer zahteva uradno potrdilo o nekaznovanosti Ministrstva za pravosodje, ga za vsako osebo, ki sodeluje v tej dejavnosti, pridobimo pred njenim začetkom.
- Kandidate prosimo, da razkrijejo morebitne pretekle disciplinske postopke ali postopke s področja zaščite otrok zoper njih. Nerazkritje je samo po sebi razlog za izključitev.
- Imenovanje je pogojeno s podpisom te politike in etičnega kodeksa. Nihče ne dela z otroki, dokler podpis ni v spisu.
- Izkušnje z delom z otroki niso pogoj za sodelovanje. Vsakdo pred prvim stikom z otroki opravi uvajalno usposabljanje in je vključen v redno supervizijo in intervizijo.
- Delo z otroki poteka v dogovorjenih prostorih, v šoli ali na kanalih društva, in se evidentira; nihče ne dela z otroki zasebno, zunaj dogovorjenih prostorov ali prek svojih zasebnih računov. Nova oseba prve tri mesece dela pod mentorstvom, kar pomeni, da njeno delo redno pregledujemo in ob izteku tega obdobja o njem opravimo zapisan pogovor.

2.2 Etični kodeks ravnanja

Vsakdo, ki deluje za Društvo Kameleon, se zavezuje, da bo:

- z vsakim otrokom ravnal spoštljivo in nikoli ne bo uporabljal ponižujočega, spolno obarvanega, diskriminatornega ali zastrašujočega jezika ali vedenja;

- individualna srečanja izvajal v dogovorjenih prostorih društva ali na njegovih kanalih, nikoli na domu, v neformalnem okolju ali zunaj dogovorjenega časa, in vsako srečanje evidentiral v evidenci društva;
- stike z otrokom ohranjal znotraj uradnih kanalov društva in strokovnega odnosa nikoli ne prenesel na zasebno telefonsko številko, zasebni profil na družbenem omrežju ali zasebno aplikacijo za sporočila;
- nikoli ne dajal ali sprejemal daril, denarja, uslug ali zasebnih srečanj zunaj strokovnega odnosa in otroka ne prevažal z zasebnim vozilom, razen v nujnem primeru in z vednostjo odgovorne osebe;
- otroka nikoli ne fotografiral ali snemal ter njegovih besed, podobe ali gradiva iz obravnave ne uporabil v promociji, poučevanju ali raziskovanju brez informirane pisne privolitve otroka in, kadar je zahtevana, nosilca starševske odgovornosti;
- otroku nikoli ne obljubil brezpogojnega molka in mu na začetku stika v njemu razumljivem jeziku pojasnil meje zaupnosti;
- vsako zaskrbljenost, razkritje ali sum nemudoma prijavil po standardu 3, tudi kadar se nanaša na sodelavko ali sodelavca.

2.3 Usposabljanje in podpora

Vsakdo, ki dela z otroki, pred začetkom dela opravi uvajalno usposabljanje o tej politiki, nato pa obnovitveno usposabljanje vsaj vsaki dve leti. Usposabljanje zajema prepoznavanje zlorabe in škode, ki jo omogoča tehnologija, sprejemanje razkritja, pot prijave, meje pri spletnem delu in dolžnost prijave.

Svetovalke in svetovalci imajo dostop do redne supervizije in intervizije. Vsakomur, ki je sprejel razkritje ali sodeloval pri prijavi, ponudimo razbremenilni pogovor in supervizijo, saj to gradivo terja svoj davek tudi od strokovnjaka.

Standard 3. Postopki

3.1 Sprejem razkritja

Ko otrok razkrije škodo, oseba, ki razkritje sprejme, posluša in ne zaslišuje, ne pritiska na podrobnosti prek tega, kar otrok sam pove, ne izraža šoka ali obsojanja, otroku jasno pove, da je prav ravnal, ko je spregovoril, in da bo treba informacijo posredovati naprej, da bo varen, ter čim prej zapiše otrokove lastne besede. Ne preiskujemo. Ugotavljanje, kaj se je zgodilo, je naloga pristojnih organov.

3.2 Prijava

Vsako zaskrbljenost, razkritje ali sum se še isti dan prijavi odgovorni osebi za zaščito otrok. Ta o obvestilu odloči nemudoma, najkasneje pa v 24 urah.

Sum nasilja, zlorabe ali zanemarjanja otroka se prijavi pristojnemu centru za socialno delo, ob sumu kaznivega dejanja pa tudi policiji. Ta dolžnost velja ne glede na privolitev otroka ali družine.

Kadar je otrok v neposredni nevarnosti, se najprej pokliče 112 oziroma policijo na 113, notranja prijava pa sledi.

Kadar se zaskrbljenost nanaša na osebo, ki deluje za društvo, se prijavi neposredno predsednici društva in upravnemu odboru, ta oseba se do razjasnitve nemudoma odstrani iz vsakršnega stika z otroki, zunanje obvestilo pa se poda enako kot pri vsaki drugi zaskrbljenosti. Noben notranji postopek ne odloži in ne nadomesti zunanje prijave.

Kadar se zaskrbljenost nanaša na predsednico ali na odgovorno osebo za zaščito otrok, se prijavi kateremu koli drugemu članu upravnega odbora, ki zunanje organe obvesti neposredno.

Otroku se starosti primerno pojasni, kaj se bo zgodilo naprej. Nihče v društvu ne sme sam presoditi, da je zaskrbljenost premajhna za prijavo.

3.3 Spletno delo in delo na daljavo

Naše spletno svetovanje je po zasnovi anonimno, kar omejuje, kaj lahko preverimo in kaj lahko storimo v krizi. S tem ravnamo takole.

- Ob prvem stiku uporabnike v razumljivem jeziku seznanimo s tem, kaj storitev je, kaj je zaupno in v katerih okoliščinah smo dolžni ukrepati.
- Svetovalke in svetovalci so usposobljeni, da ob pojavu znakov tveganja pridobijo najmanjši nabor podatkov, ki omogoča pomoč, ob zavedanju, da otrok lahko odkloni in da odklonitev ni razlog za prekinitev podpore.
- Kadar otrok razkrije zlorabo ali je v nevarnosti, svetovalec sledi zgornji poti prijave s podatki, ki obstajajo, hkrati pa otroku ponudi neposredne poti do pomoči: TOM telefon za otroke in mladostnike 116 111, 112, policija 113 in pristojni center za socialno delo.
- Svetovalke in svetovalci delajo z varnih naprav in računov, nikoli z deljenih ali javnih računalnikov, gradiva iz srečanj pa ne hranijo zunaj sistemov društva.

- Kadar dejavnost poteka kot spletno skupinsko delo, srečanj ne snemamo, razen če so v pisno privolitev podali vsi udeleženci in, kadar je zahtevano, nosilci starševske odgovornosti; posnetki se izbrišejo ob izteku dogovorjenega roka hrambe.

3.4 Privolitev in obveščenost

Otroci pred začetkom dejavnosti prejmejo starosti primerne informacije o storitvi, zaupnosti in njenih mejah. Kadar zakon ali narava dejavnosti zahteva privolitev nosilca starševske odgovornosti, jo pridobimo in pisno evidentiramo.

Od dopolnjenega 15. leta poleg privolitve nosilca starševske odgovornosti pridobimo tudi pisno privolitev mladostnice ali mladostnika, kar ustreza slovenski praksi. Kdor privolitve ne da, ne sodeluje, ne glede na to, kaj je podpisal starš.

Kadar otrok sodeluje v raziskavi, evalvaciji ali pilotnih dejavnostih, pridobimo ločeno informirano privolitev; sodelovanje je prostovoljno, odstop kadar koli pa nima posledic za podporo, ki jo otrok prejema.

3.5 Evidence, podatki in zaupnost

Evidence o otrocih vodimo v najmanjšem potrebnem obsegu, hranimo jih varno z dostopom, omejenim na tiste, ki ga potrebujejo, in obdelujemo skladno z GDPR in nacionalno zakonodajo o varstvu podatkov. Hranimo jih le toliko časa, kolikor je potrebno za namen, za katerega so bile zbrane; roke hrambe določi upravni odbor in jih pregleda ob letnem pregledu. Evidence s področja zaščite otrok vodimo ločeno od splošnih zapisov o svetovanju. Informacije delimo po načelu nujne seznanjenosti, posredovanje pristojnim organom zaradi zaščite otroka pa je zakonito in potrebno razkritje, ne kršitev zaupnosti.

3.6 Pritožbe

Vsak otrok, starš, partner ali član javnosti lahko izrazi zaskrbljenost ali poda pritožbo glede ravnanja kogar koli, ki deluje za društvo, po e-pošti na društvo ali neposredno odgovorni osebi. Pritožbo potrdimo v petih delovnih dneh, pritožbo, ki odpira vprašanje zaščite otroka, pa obravnavamo po točki 3.2 in ne kot običajno pritožbo.

Otroku se ni treba najprej obrniti na nas. Zaskrbljenost lahko sporoči tudi neposredno TOM telefonu za otroke in mladostnike na 116 111, Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije in njegovemu zagovorništvu otrok, pristojnemu centru za socialno delo ali policiji. Te poti so navedene tudi v kratki različici, napisani za mlade.

Kdor zaskrbljenost izrazi v dobri veri, je zaščiten, tudi po Zakonu o zaščiti prijaviteljev, povračilne ukrepe zoper njega pa obravnavamo kot disciplinsko kršitev. To velja za naše prostovoljce enako kot za vse druge.

3.7 Podobe in javno komuniciranje

Društvo na spletni strani in na družbenih omrežjih ne objavlja prepoznavnih podob otrok. Kadar dejavnost dokumentiramo, uporabimo fotografije, na katerih ni mogoče prepoznati nobenega otroka, ali ilustracije, razen če sta pisno privolila otrok in, kadar je zahtevano, nosilec starševske odgovornosti; ob preklicu privolitve gradivo nemudoma umaknemo.

Ničesar, kar je otrok povedal svetovalki ali svetovalcu, ne uporabimo v komuniciranju, poučevanju ali zbiranju sredstev, niti v anonimizirani obliki, brez ločene pisne privolitve. Gradivo, ki ga v naših dejavnostih ustvarijo mladi, objavimo le z njihovo privolitvijo in pod pogoji, ki so jih razumeli.

Standard 4. Odgovornost

4.1 Odgovornost za politiko

Za to politiko je odgovoren upravni odbor Društva Kameleon. Odbor imenuje poimensko določeno odgovorno osebo za zaščito otrok, katere ime in kontakt sta objavljena skupaj s politiko, ter poimensko določeno namestnico ali namestnika za čas odsotnosti. Odgovorna oseba sprejema notranje prijave, odloča o zunanjem obvestilu, vodi evidenco s tega področja in enkrat letno poroča upravnemu odboru.

4.2 Izvajanje in spremljanje

- Politiko podpiše vsakdo, ki dela z otroki, podpisi pa se hranijo v spisu.
- Odgovorna oseba vodi zaupno evidenco izraženih zaskrbljenosti, sprejetih ukrepov in podanih obvestil.
- Upravni odbor enkrat letno pregleda izvajanje, vključno s tem, ali so usposabljanja opravljena, ali so izjave in, kadar so zahtevana, potrdila pridobljena za vse ustrezne osebe, in ali je bila katera zaskrbljenost obravnavana zunaj postopka.
- Ob pregledu politike za mnenje povprašamo otroke in mladostnike, ki sodelujejo v naših dejavnostih, kratko različico, napisano zanje, pa pregledamo skupaj z njimi.
- Politiko pregledamo vsaj vsaki dve leti, takoj pa tudi po vsakem resnem incidentu ali spremembi veljavnih predpisov.

4.3 Projekti in partnerji

Pri projektih s partnerji zahtevamo, da so ureditve zaščite otrok v projektu vsaj enakovredne tem iz te politike, pred začetkom dejavnosti pisno dogovorimo, kdo je odgovoren za zaščito otrok v posamezni državi in okolju, ter poskrbimo, da vsakdo, ki izvaja dejavnosti z otroki, pozna lokalno veljavno pot prijave. Kadar delamo v prostorih šole ali druge ustanove, poleg svojega upoštevamo tudi njen protokol, ob neskladju pa uporabimo strožji standard.

Ta politika v celoti velja tudi za dejavnosti v projektih, financiranih iz sredstev Evropske unije, vključno z delom z dijaki v šolah. Sprejemamo zahteve programa financiranja in koordinatorja projekta s področja zaščite otrok, kadar so strožje od naših.

Vsak resen dogodek s področja zaščite otrok, ki nastane pri projektni dejavnosti, sporočimo koordinatorju projekta brez odlašanja, potem ko je podano zunanje obvestilo, in ob upoštevanju predpisov o varstvu osebnih podatkov. Koordinatorju ne posredujemo nobenih osebnih podatkov otroka.

4.4 Preglednost

Politika je v celoti objavljena na naši spletni strani v slovenščini in angleščini. Otroci in mladostniki prejmejo kratko različico v preprostem jeziku, ki pojasnjuje, kaj lahko od nas pričakujejo, kaj pri nobenem odraslem ni sprejemljivo in kako se lahko pritožijo, pri nas ali zunaj društva.

Sprejel upravni odbor Društva za psihološko svetovanje Kameleon dne 24. 10. 2026.